

•

Evîna dilên piçûk

Abdusamet Yîgît

Soran Helbest

.
. .
. .
. .

Evîna dilên piçûk
@Abdusamet yigit
Soran Helbest
2014-Almanya-Berlin
Grafik:
han-grafik@hotmail.com

Chap:Concept Medien Haus

.
ISBN 968-4-940996-35-3

EVÎNA DILÊ MIN

Rojavaya xweş dera
Çi biqadr û qiymet û ber a
Warê min a şêrîna ber dilê min a

Bilbil dixwêne li ser dara
Gûl dibêhnê li ber yar a
Kêf li rûya ji derdar a
Ew xweşîkatiya li bejnûbala yara

Ev gotina ji dilê minê pirr bi kel û al a
Xweş dibêje ji wê dera bi nav û bal a
Êdî heya ji min re ji wêderê nav û war a

Çi xweş û yar a
Warê minê ku bi nav û al û dar a
Ji min re xweş cih û war a.

Keç û xort di dest hevde
Kêf û şahî ji wê derhesta
Çi şêrîna ew dera berxasda

Xwezî bidilê yar a
Kêf ji wê heya her dilyare
Êdî ji me re jî ev baxtê ha daya

Ku gotin bê ji min wa ya
Ji nav lêvan dera ya
Bi wê tê ziman kurdistana rojava ya

**Kobane nav lê sorgula
Sorgula li ber bilbila**

Ew xweşîya hertim li dil a

Afrine rengîna ji dil a
Çi bêjim ji wê xamla wê ya bi jîn û bila
Weke xwe hertim ajîn û dila

Afrîna dil a, rengîn a
Bi navê xwe arîn û bil a
Çi xweşa ji nav û dil a

...

Feqiyê Teyran di got ..
Herkesek li civata mîr bû.
Mîr bi gotin bû.
Hest û raman ji gotin bû.

Mîr axivê û got:
Min bihisênin ka ezê çi bibêjim
Ezê rastiyê ji dil bêjim
Herkesek li bi şaq bû.
Mafê gotinê lê bihaq bû.
Haq ji rastiyê bi aşq bû

Mîr mîre bota bû.
Hêze raman û gotinê bû.
Rêze lê hertim hebû.
Ji dorê çav li ser bûn.
Gotin jê bû bilev bû.
Di derbarê "memê Alan" de bû
Hin bi hin axift û got:
‘ew çi xurt û mirov bû’

Asq jê ne kêmbû.
Bi dilekî mazin bi wêr bû.

Lê ji dil bi evin biêş bû
Lê ti kesek di derbarê wê de ne bizan bû
Piştî mîr wilo got û ma sekinî û bihazn bû
Ji gotina memê alan herkes bi dil bû
Gotin jê bi kel bû
Hizir û ramana wî pir hebû
Demek têve çû, lê bêdengî merd bû
Ji dorê herkesek bi werd bû

Piştî Feqiyê teyran bi gotin bû:
‘Ma ka çi heya ku ez bêjim’
‘**Zanista** min ji xwûdê û we bû’
Ji vê gotinê di domênim û dibêjim
Lê ji dilê qanc û safî bû
Wilo got zanistê mazin.
bişêwra dilê mewra bû
Bi rastiya mazin ye ku jîn bû

Feqiyê Tayran weke bigotin bû
Rastî têde hebû
Bêjeyek ji dil bilêv bû
Lê piştî ma sekinî û deng qut bû
civat lê bi şaq bû
Mîr ji lê meyîzend û bigotin bû
Jê re û ji dorê re got:
Wek te got min ji fahm kir
Hiskirinaka ku di dil de hebû
Ne ji kerem û bereme bû
Mafê axiftinê jê bi rem bû
Têja wê ji te bilêv bû
Bi gotin wilo got mîrê mazin
Ji dil got ji hiza mazin
Pir xweş got ji civat û zanist û mazinan re

Piştî mîr ti kesek ti levz ne got
Bêdengî kete ser levê û ma bi wav bû

Lê ne kete ser dilê wan ku hebûn
Çavên mîre bota çûbûn ser Feqiyê teyran
Lê meyîzend,
Wî ji ev fahm kir ji nerîne
Ku got li ber çavên wî û wan a
Yeqîn kir ji dil ku heya êş û raman a
Ne min ji we re gotibû hebûna Dilber û diloivanan
Ku çi êş kişandina bi evina dilê jevre ku diwana
Çi jîn kirina ji rastiya dilên xwe yên mawana

Piştî Feqiyê Teyran bihazn bû li ber çavan mêhvanan
Herkesê lê meyîzend bihazna dilê ku eywana
Piştî mîr mafê axiftinê girt û got ji wan re
Ne ji rastî got ji me re wan bilêvana
Ne ji qanciyê ew hatina ser zimana
Bi qasîde canê çiwana
Bû wan pîroz kir roje me jî, ey dîwana qanc û dil ey wanan
Bêja seydeyê min hertim ji me re rêwan a
Ji dorê dîtinaka ku bihazn hebû
Hingî bi gotin bû rastiya dilê hemûyan

Feqiyê Teyran, ew bû ku got
Ew ji gotinê bifehm bû
Ji nava rastiya ku hebû
Weha got
"Rojek ji rojan ku hebû"
Piştî anî ser ziman
Rastiyaka ku di serê wî de hebû
Ey rastiya bizanê ku li jîn bû
hikmete te kî di zanê ku bi jîn bû
Ne ji rastiye qancî lêv bû
Farqa wê ye ku hebû, ji hev tinebû
Lê bi gotin anî ser ziman
Ku herkes jê bi fêr bû

Çi gotin ku hebû
Jê bi rasti fêr bû
Li zimanan mabû
Ew gotina ku ji dil bû

Dil heta ku evîn têde hebû
Piştire biqancî jê bibahs bû
Feqiyê Teyran hiskirina ji dilan jî bû
Zanista rastiya ku hebû
Ew bû, qancî û zanista serê ku aliman bû
Ji wî gotin hebûn bi şîretên wî yên ji me re bûn
Ji bîr nekin ku ew hertimî bi gotin bû
Ji gotina wî, bifahm bû, ew rastîya ku ji dil hebû
Bile ti kes ne bêje ku ew nebû.
Herkesek di zanê ku zimanê wî çawa bû
Ji dil bi rahmî bû ew gotina ku wî gotibû

Bawerî bi rastiyê re jî têde hebû.
Bi wê hizir û hazna bixwe re, piştire bi gotin bû
ji wê gotinê bilêv bû, "xwûdê, çi zatekî ehsan e"
Herkesekê lê hisand bi dil û canê ku eywan û dîwan bû
Hingî gotin mazinatî bû
"Zêde letîf û qadirî" bû

Dilê eywan verkir, ji hal û hadî
Maqsada dilê ku lê bi mal û şadî
Wî dizanî ku ew bû yê fanî
Çi di gerdûnê de heyînek bêbînî
Çi di jîyanek de bê serûbinî
Hebû pêra heyînek bi wê gotina wî ya sermedî
‘Deng ji dêfa canê’ bi her me dî
Bi wê "maka wijdanê" wî me dî
Şev li rojê, roj li şevê dayim û dewran a
Dîtinaka ji dîtinê bi dil van a
Ma ka di wê gotinê de tê dîtin ku heya, rastîyek bi navê mizginiyê
Ez, dinerim li ber xwe ji wê derî

Bi aqilê meyê ji merdarî
Ku di xwe de bi jîre zawarî
Va ya, dibêjim ku ji wê bi eldarî
Xiza rastîyê li ber darî
Ilmê seydeyê me yê ji vê derê
Lêv dinerê bi wê gotina ilmdarî
Ne zûvebû, ew xamkarî

Bîsta dil ji hamdanî
Mêrxasî ji dilê serhatî
Ji wê, hebû bi zîzî dildarî
Hemû alim û sayde li ber bizanî

Bi gotina xwe ya ji bawerî
Bawerî ilmê hawerî
Hawerî, ji dilê bi bawerî
Dihêne ziman, ji wê maf û efarî
Bi vê ya, ew dûndana qanc û farî
Ji wê kîtaba pîroz û dilşadî
Xweşkir, ew ewa ku bigotinê bû bihawerî

Feqyê Teyran, bi dilê evîndarî,
Anî ziman, dil û kêfxwarî
Kêfxwarî û dilbarî,
Bi Hev re jev dît bi ilmdarî
Ilm û dil û hawerî,
Kêf û dil û Sahwalî
Şîn û gazin û mawalî
Dîn û bawerî
Ji wê nîrxê pîroz a bahwarî
Têne ziman, bi dilê ku heya ji bo wê bûya jîndarî
Ne ji vê gotinê, ku bêjim bawerî
Bi hikmeteka mazin hanî ber sevdanî
Bi gotina Cizîrî û axiftina mîr serfanî
‘Hemd û senâ heqq ê’ rabanî
Bi wê bawerî û dildarî
Sûkûr û hamdanî
Ferzîya dilê bi evîndarî
Heta ku hebe navê wî xwûdanî
Bi bîrhanî, bûya bahra dilê fanî
Ez dibêjim, ku ev gotin ji dil a safanî
Bi bawer bin ji wê bi wê ilmê ..
Heta ku hebe ev sermedîya ku bidil a
Ne dirêje umrê wê yê jidil î
Bi wê yekê bawer kin ji wê ku ilm ê vî mirovê bi bawerî

Gotineka ji dilbinî ya

Bi navê wê hildinî ya
 Wa ya dibêjim Xweşginî ya
 Rastîya ilmê zanî ya
 Dil biqanci şerine
 Hêvî ji nerînê bi lavina
 Gotinak ji heya ji wê ku bidil û evin a
 Di vir de dibêjim ev a ya dil a
 Gotinaka ji mala dil a
 Bi evinak ku baxtawar a
 Di wê çûyina Roj li zozana de
 Ard dişîne li bayaran
 ew a dilxuyê jidil nerîn an
 Ev a ku dibêjim li warîyan
 Bi jîna vê dilê ya dibêjim
 Koçerê ku ji deştê çû zozana
 Ku jîya ew xweşîya li ber dare
 Ji wê re heya gotinek bi navê li zozanan
 Jîyane deştê xamdar a.
 Çi xweşî hebe li ber andara
 Lê ne weke rastîya zozanan.
 Li zozanan digerihe ew koçerê xwedî zan
 Ji wê hişê mezûvan
 Di wê fahma xweza û fan
 Serwerê wê jîyanê ya
 Gûla geşa li wê dîwanê ya
 Xweşîya vê jîyanê ya
 Ku ev dile bûya ew avdal î
 Birastî dibêjim bawer bik
 Heya di dil de hevinek
 Heta mirinê bi heyinek
 Ji dil dibêjim biqanci
 Hertim ji jîyane bihêviyek
 Bi vi dilîya gotinak
 Vi dile şair got ev jî heya
 Bi bîra dil ya ku hatîya
 Heta ku ev dil diavêje
 Wê hebe bi wê gotinek jî
 Wê hebe bi wê gotinek jî
 Yê ku di nalê ev dil a

Bibîne ku bilh a
 Xweşik dibêhe bi ev liv a
 Ji hilmek ji hilma bi lîv a
 Sabrûarama ji dilava
 Di dîwana mîrê bota de halava
 Ew bû yê ku gotibû
 Ji vir û heta wir ji ter bi kulav a
 Bi kulava ev a
 Yê ku lê bi hal û ava
 Kanî jê bi xulav a
 Ji wê bi gotinê bilav a
 Feqiyê Teyran, bi gotina ku jê bi lav a
 Axfit û got:
 "Ev çi husn û cemal a"
 "Sebreke mazin a ye mazinê mazin an"
 Li ber te hemû kes bi lav a
 Mîrê bota, hingî bi lêv bû
 Jê pirsî ku rastîya qadîm av a
 Ew zanîyê mazin bibersiv bû û got:
 Ne ez dibêjim ku va ev a
 Ji rastîya qadîm bihaw a
 Qadr û qiymetê halava
 Ku win dibînin ku herkesek ji wê bi lav a ..
 dilek ji wan dilan ev a
 Ku bidina nîşan û bêjin harva
 Qadr û qiymet bi wê ji mava
 Piştî ev gotin got;
 Dii cih de ma ji xwe va
 Hingî, nerînek çû ser ku wa ew xava
 Lê bi keleme xwe saf û ji av a
 Bi bêhna rastîya ku dihat a
 Jê gotina ku di hat de
 Hebû têde ji wê rastiyê tavak
 Ew tava ji wê tava ser av a
 Rastîya ku dilhava
 Bi wê rohaniya ev dilê ava
 Ez dibêjim ey dilê bilava
 Ji wê kileme seydeyê Cizîrî ku ava
 Ji min re bêja ku heya ji min re baxte ji xava

Xava bi deh dana ku li ava
 Ji wê gotina tê ya ava
 Arşê xwûdê, bi nav a
 Ji wê heya deh lev a
 Kî diçê ser jê tê pirsîn ku ka çî bi pê re hava
 Arşê xwûdê li vir li dunyê ava ya
 Herkesek riya wan bi wê dikeve ya
 Li ser jê tê pirsîn ku çî wî heya
 Rastî hingî ji xwûdê ava ya
 Li gor wê gotin ava ya
 Tê ziman, bi baxt û gotin û qanciya mava ya
 Ji wê domîya û li lêv ket
 Hanî ser ziman çend rastî ji dora xwe re
 Got ku heya mirin û piştê axîret va
 Lê bihazn bû dora wî ya ava
 Hingî dil sar bû li ber wê gotina wî ya ku ava
 Piştê wî domand û got,
 Ne ez dibêjim, ji vê çarxê ku buhurîn heya,
 wê hingî dema axîrete we ya ku heya
 wê li ber we hebe bixwe ya
 Ev a, ku hingî, wê bi destana jîyane we bibe ya
 Di ber taxê bayê êvarî de sorhek heya ji rojê

Gotin jê di harikinîn bi dil ku lê dihêt nerîn
 Zanistaka ku heya têde dihê dîtîn
 Bahs tê kirin ku ji dil ev a evin
 Ji avirên keske sor dinerim.
 Ew avirên dibiriqîn bi çîris in
 Xwestinak heya ji dile bi kul û yar
 Zîzeke ji dil ku heya
 Çiyayekî sar û çemekî bikeser
 Di wê herîkînê de asqaka xambar
 Ji şermeyeke zivistanî
 Kedere ku dil pê mazin a
 Li ber çiyayê ku avaka mazin di ber de diharikê
 Lê meyîzenê
 Li ber du nergiz şîn in û pir geş in
 Ma ti dibîne qey wan?
 Yek Mem e û ye din ji Zîn e

Dilê mem û Zînê ku dijîn
 Ew in a ku sileva wan ji wer û min re ya
 Ger tu binerê ji wir
 heka tu bihisêne ji wir
 Wê bê guh ku dengê dilê ku baye xarbî li berxwe hanîya
 Çi dûrîtî heya di nerînê de
 Çi Xamgînî heya di dil de
 Çi keser heya di bayê ku tê de
 Çi zarîn heya di girîyê ku dibe de
 Çi şawta ku heya di êgir de
 Wê xwe dîyar bike
 Di nerîneka ku di wê de dibîne de
 Dûrîtî dûrîtîya dilên bi aşq ên jev dûr in
 Xamgînî êşa dilê ku bîra hevdû kirina
 Keser axînaka ji dil ya ku tê kişîn a
 Zarîn qêrînaka ji dilê biêş a
 Şawt gîranî gûvaştina wê ya dil a
 Ev in, ku dilkeşîya evînaka ji dil tînina ser ziman.
 Baxtawerî di wê de heya ji dilşahiyê
 Lê sergirtîya bixamgînîya ku jê re bi bahra
 Baxtewerî ne di hiskirina gihiştîya armanca xwe de ya
 Di hiskirina ku bi ser vanqasan ve hatîya de ya
 Di ya ku di wê de bi serketîye de
 Li wê arda ku lê nebî dirahaza
 Kesekî ku ji azmûna xwe parziha
 Di wê sems û gerdûnê de raziha

Bikin rastî ku wîn bibînin rastî
 Ji gotinê mirov bibaxt bû
 Hilmek ji wê bi fahmê bû
 Bi wî dilê ku dildar bû
 Kes nabînê vî dilî
 Bi bifeyza ji vî dilî
 Ji dil dibêjim li te bihizre
 Hetaka heya bi rê kesre
 Ew a ya lê bi fesre
 Mafê gotinê lê bi haq a
 Ew a yê ku dibêje 'Enelhaq' a
 Haq haqa mazinê jidil a

Bi gotina ku li dil a
 Mafê me yê ku bihil a
 Li vir ew a ya bi kil a
 Rûknê wê ji vir bi rak a
 Ku bê wênayê li haq a
 Enbîyayê ku gotina, jê wê bihaq in
 Rastîya dihêne lê bîaşq a
 Bi wê ti carî jê ne bêasla
 Ew aslê ku ji dana bihaq a
 Ji wê ku bûya bînaqş a
 Ji wê hatîya xwandin ku rastî bihaq a
 Şahê dila levkirî ji gelek bi yek e
 Hijkirina di dil de ku bigirî hingî yek e
 Ji wê bûya haqîqetek haq a
 Nurha nurê mazin a
 Şahîya ji wê alzîn a
 Bi vê gotinê xweşî jîn a
 Li vî navî dinerî
 Jê fahmkiribû ku dikelî
 Ew kelî bi nelî
 Ew nelî bi dilê ku mecnûn bû bo delî
 Li ji ter dibêjim
 Heya ji wê herêjim
 Fahm kirîna dirêjim
 Ji wê qancî dihêjim
 Ew gotina birêjim
 Ji wê heyra dihlêzim
 Hizrekê di navê wê de dibêjim
 Bêtê najîm li vê jînê wê dibêjim
 Nabêjim ji vê hazinê
 Heya ku hebe lê Zînê
 Dûr dinerîn ji axîn ê
 Genim dihêrim dihêlînê
 Kes dibîne ku ji vêjînê
 Ev jîna ku vejîn a
 Zîna Memê bijîn a
 Çend dem buhurand di êşîn de
 Ew xweşik bû ji dil ve
 Hebû mîzginiyek jê ji dil ve

Ji wê fahm bikin ku bi rojûşev ve
Nebêjin ku ew nebû
Nebêjin ku ew sah bû
Nebêjin ku ew çûbû
Wînê bibînin ku ew hebû
Di dilê wê de gerdûnek hebû
Hebû di wê de hebûnek
Rast bû di wê de Şêvînek
Zîn Zîna dil qadim a
Bi gotina ji dil azîm a
Hatina rastîya nedîm a
Bi wê jîneka ardî ma
Mîr dibîne ku ew her jîna
Fehm dike ku ew bi hejîn a
Navê wê hê jî Zîne
Li wê girtibû gotina qadima
Ji wê buhurîn ne qadîm a
Bi wê bûbû janak dilê minê ji bo Zîne didimê
Win dibînin ev roja wê ya didibîne
Di fecre sibahê de serbilind e
Ku bû evar bi çûna
Bê wê heya dunyaka ji çavan re ne bidîn a
Zûve dixwênim vê jînê
Dibêjim ew a birajîmê
Ti kesk nabîne wê bê dilê ku qayim a
Ji vir win fahm dîkin ku ew haq û dayîm a
Ji wê fêr bibin bihaq qa
Ku dibêjin ev a şaq qa
Xûve dinerîn li wê herka
Ji van çavan nerîna çavzêrîn a
Binerîn ku ka Zînê bûya bi çi zar û jîn a

Xwûdê nede ti keskî ti zawaî
Ji ber ku ne ji me ye xwestina wê ya ji mirov re
Dibînim wê evîna ji dil ku bi germî
Di wê de di paritê ev canê ku hê cîwan
Zûkin bibînin vê rastiyê
Li şûn nemênin ji wê haqiyê
Ji wê ye dibêjim dûrketin ji asla

Rabê rabanî jê biêş a
Wê dem diherikê
Rastîya ku dil germ kir dibariqê
Ji wê heya şîrîkek
Di wê de hertimê heya rastiyeke ku di herikê
Maqbûla ji tere bi rastî
Ji wê dûrnekeve ji aşî
Ew a ya ku rast î
Ez hertimî dixwênin ji vê rastiye
Û dibêjim bi hêstîyek ji wê bestiyê
Ji wê heya germîyek bi wê hilmîyê
Di wê de fahmka ku heya hertimî xweş dijînê

Ji dil dibêjim vê gotinê
Heya têde bi qancî bêjeyek ji dilînê
Ma ti dibînê ku ji te re zêrîna
Çav li derî bi nerîna
Bi qanc dibêjim di hêlînê
Bayê qarbî difîzêne
Meyîzêne ku ji bo te dibarînê

Hin axiftin bûn ji dordorê
Ji fahmkir hewîrdorê
Mîr di dîwanê de rûniştî bi hewîrdorê
Hingî çav bira ser alimê li wê derê
Ew bû seydeyê mazin ji demê

Ji wî gotinê hebû ji dorê re
Got ku ev ya rast jî ji we re ku ez bêjim
Bidest gotina peyvê kir
Hin bi hin pêde çû û got ji rastiye
Çi zanî bû, hanî ser ziman ji rastiye

Rastî ji gotinê bidil bû bi gotinê
Gotin ji rastiye bifahm bû ji gotinê
Ew zaneyê ku ew lev hanî bûn ziman
Ji gotinê bi maf kir navekî ku lê hatibû kirin
Hingî wî kiribû herîrîyek di gotinê de

Heka gotin bê ji dil a
Ji wê heya hîsa bila
Va ya dibêjim bi nav û dil a
Çi dibêjim ji wê kul a
Di wê de heya hizreke bi êş û bil a
Ne ew bû ku wê ez kirima bilbila
Bilbil bixwandina dil a
Navê wê yê bi kedere
Bi wê ya ev dilê ku ji dil a
Bêjim ji kedere dilê min e
Bile çaxê dima min a
Bi wê digazînê ji wê dilê bi kul a
Çûma bi kuve min dîya ku ew a
Ji wê ya ku bûya kulek ji dil a
Ew a ya ku kedere canê dil a
Ji wê ya kesere ku dide der e
Bi wê dibêjim ji dil a
Zora ku bûya li vî dil a
Bi wê ketima nava cila
Ji wê êşa dilê wê dilbere

Ey dilê xamgin, ey dilê xamgin
Di nerîm ji sahla nerîn
Dilê ku bi cana jînê xwe hakand
Ji wê bû kedere me kend
Bi wê bûya xwandina ji fend
Ey dilê xamgin, ti dibîne
bêxwedî nemaya ev ji aqilmend
kerim bûya ji canê ku meyenda
Bi tenê nemeya weke hêlîna çûkê ku silikand
Bîrewerîyê ku ji aqil hilm girtîya
Jîrewerîyê ku ji mejî dilm girtîya
Aqilweriyê ji wan gîyanî xwe ku girtîya
Di wê de dibêjim ev a ku şîret
Ji rastiyê fahma xwe ku girt
Bi wê jîn daya
Ew aqilê ku ji nû ve mey girt

Feqiyê Teyran ji dil bi ala

Her peyva wî bi rem û sala
Ji wê tê fahmîn qancî û bala
Bi navê "Dilberê" ji gotina sala
Bi wê hanîya ziman ji dil û cana
Keder ji bahrek ji bahra wê ya bi bejnûbala

Ji wê dibêjim wê Kedere dilê Dilbera xamarî
Heya ji wê gotinaka pirr bi êş û hemerî
Nedîmî qanciyê jî jê bi dil û hewerî
Ev jî gotinaka ji dilê wê yê bi elemî
Heya ji hemû kesê ku lê bi balî û nerînî
peyveka ji dilê wê yê biêş ku ne bi hadanî

Keser ji bûya qûrtak ji wê dilê elemî
Gîyaneka ku li wê jîyane wê xwe pêçaya bi kederî
Ji wê dibêjim va ya bi dilê sahwamî
Bibînim ev faqiyê bi gotina xwe re dinarî
Ji wê pirr bidil û êşa bûya ku ew dîtiya bi çavên xwe yê dunyayî

Roj li azmana germ e
Dilê dayikê ji helm a
Ji di hafa ku bi kelegerm e
Nurhek ji wê di hilmê
Navê wê ji jê re bialm a
Bi vê yekê ez dibêjim ku ew hertim mam a

Baran dibarê ji jê bi harna
kes nizanê ku ev çi delm a
Bi wê dihezirê ew feqiyê ku nav a
navê wî jê bi fahm a

Qadîr û qiymet bi hev re li ber me
Kîjan jê ji me re bifahm a
Bi fahma ku jê bi alm a
Jê dibînim ku ew a ya herî bisahl û dilma

Dil hingî ji wê deng bû ji ber me
Ne dibînê ku ew hertimê bi hey m a
Ew alemê mazin a ku li ser me

Li ber wê heya hertimê berg me

Ji wê ya ku ez dibêjim şerme
Ku mirov ji navê xwe derbas bê

Li xwe biner be
Hingî wê jî tawafa dilê qanc bê
Wê di dilê xwûdayê xwe de jî bi nav bê

Di demek di ber êvarî de
Hatibû peyemak ji derve
Têde hebû navek ji navê ku her hebû
Ew nav bi navê dilê qanc bû

Ji wê gotin li rêz bûn
Bawerîya aşqê bihêz bû
Ew yekê ku kîtaba pîroz di dest de bû
Rabû li ser xwe û got her waxt navê dilê qanc hebê

Hest û raman li nar bûn
Şev şêvîn bû bihar bû
Hin bi hin li me hemûyan zelal bû
Ku ew rohnîyek ji dilê qanc bû

Gotin ti carî ne bitirs a
Lê dilê ku ew got bitirs a
Ku zelal bû
Hingî wê ji tirsê rizgar bû

Haqî ji rastîya bimaf a
Xwûdê gotiya ew rast a
Nesîbe mirov ji dest a
Ji vê gotinê bi hest a

Ew nebî û embîyayê ku navê wî Nuh a
Li Cizîrê bi nav û deng e
Şûkûr ji xwûdê re ku ew ji me ne bişîk a

Ji vê gotinê rastî tê xwandin

Rastî rastîya wî rest a
Ji dûr de navê wî bihest a
Lê li cem min ew hertimî bi ast a

Ji dûr ve gotin tê bihîstin qast a
Di wê de heya ramanak bi deng a
Ku his lê bû
Ji wê derdikeve dengê zinga zinga

Ji wê gotinê bi fahm ba ev rast a
Lê bi bal ba bidest ba
Lê bi fahm ba nexapa

Gotin ji dûr ve dureng a
Di wê de heya neh reng a
Mesefe dûra jê bifahm ba
Ji kîtaba pîroz agahdar ba

Ku di rê de meşî bi bal ba
Ji ya dûr agahdar ba
Lê bi aqilê rastî bi tevger ba

Dûr û nêzîk duşan in
Nîşana hebûna kamba
Hizre xwe ji ser nebe
Hertim ji xwe bi bawer ba

Ew keçika bixêlanî
Navê wê yê bi dîlanî
Bûbû navek ji wan navê hêlînî

Ew kalê heftêsalî
Jê pirsîn ew in ji nû ve bizanîn
Ku ka rastî çawa tê zanîn
Ew mirovê heftêsalî
Ji wan re got ev a ya bizanîn
Ji wê dûrnekevin û heta ku win dizanîn

Ne ji dûr ve di hat ew kes

Qanciya mirov jê bi bahs dad
Kî dizanî ku ew ji yê pak

Pakî di dil de bi nerînê zêr a
Karîn ji wê bi zewer a
Navê wê yê ku çewel a
Têde heya ji wê hawala

Bi bîr hanîn ji dil xam û bar a
Ji wê karîn û dar a
Kes ku dimeşê jê bi par û yar a

Dîwana wî mîrê ku li dar a
Têde heya pirr nerîn û hal a
Ji wî gotin û kirina pak bi hêvî bar a
Ku ew mîrê ku kurd jê re pirr dildar in

Li wê dîwanê rûnîştîya feqiyê teyran a
Jê tê pirsîn ku ka ev çi hal û hawal a
Ji keremete wî hêvî bi heval a
Navê wî bi gotina wî re pirr bi dost û heval a

Ew mirovê rast heval a
Ji derdê wê keçikê pirr bi hawal a
Kengî ku ew dîtîbû
Ji wê girtibû êşeke ku pirr bi hawar a

Dilber dilbera keç heval a
Ji navê wê tê xwandin bidil û ber hawar a
Kengî wê bê ew gotina ku li bendê bêhadan a

Ji vê gotinê bila herkes bi par bê
Ji nava wê herkes bi fahm bê
Kengî ku bilêv bû
Hingî bila ew zahfaran bê

Dilekî qadim ku hebe
Wê pêre şîn bê rabê
Ji wê kerkes xaberdar bê

Hingî wê ji nû ve berdar bê

Ev ji kesere dilê kal bê
Di nave avê de mircan bê
Qozaqaraka ku ji azmana li ra bê
Li bendî wê gotina ji xwûda bê

Ew yasarê ji hal bê
Bi gotina ji al bê
Kengî ku hatibê û va bê
Bile bêzanîn ku ew ya rêheval bê

Feqiyê Teyran ji zanîna pîroz bi nav bû
Herkesek di zanî ku ew mazin û hav bû
Gotina wî rast bû
Hertim li kesê pê re heval bû
Ew bi wî re canê ciwan bû

Ew ji dil pirr heval bû
Bi zaro re zaro bû
Lê di serê xwe de pirr bîaqilê bîrewer bû

Ji ber vê bû
Herkesek lê bişa bû
Navê wî pîroz bû
Zanîna wî di aqilê me hemûyan bû

Bîr û bawerî rêheval bûn
Bi navê olê aqilê ku hebûn
Ji wê hertim ew ji wê bibawer bû

Ne ji wê ya ku çav bi dîtina
Nurhek jê bihelîstin a
Kengî ku sûrî çû
Hingî wê bimêne bêdîtin a

Di vir de bahse bîra ku hatin a
Navê wê yê ku jêhat in a
Bîrewerîya wê ya ku lê hatîya

Ew a ya ku mirov wê bibînê bi wê jîra ku jê hatibû

Kengî ji wê rastî bû
Kengî jê zanîn bû
kengî jê fahm bû
Hingî ew bû ku bû

Nehsad û pêncih beleseng a
Ji dûr ve nêvî cihane ku diveng a
Bi wê hertimî dibê ew haqîqete ku pirr devran ga

Sihûsê gule bi çeng a
Ji wan heya gotinek bi deng e
Qadr û qiymet ji wan re pirr heng e
Hertim ji wan re bi nav û deng a

Dûv wan ket sihûşes gule bi ken ga
Bi wan re hebû heftreng a
Deng Meleyê Cizîrî li wan bizeng a
Ji wan re bûya rûmet û ceng e

Sihûsê buhurî li sihûşes çeng a
Ji wan re hebû navek bi navê çeleng e
Ji wê qûdretê bahs kiribû hemû pêxemberên bi nav û deng in
Şûkûr ji wan re ku ew di rîya nebîyan de ketina rêyeke deh reng an

Ji wan ne bixam bin ku ew pekreweng in
Di dilanê çar ling de rêheval in
Ew pekrawan in ji mêrên reng an
Navê wan bibîr ma
Ji hemû kesê ku li dûv wan man

Ji vê gotinê bifahm bin
Wê revanîyê li dem da
Kenek ji wan li ba da
Ketin nava wan çeleng an

Jev bixaber bûn di cih de
Ku bahs bû li nava li cihanê

Dengê tayare li azmana
Ku hatin di vê demê û devranê

Dem ji wan re bi serdem
Nav ji wan re bi navdem
kesek ji wan negot ev çi dem

Bi wê qêrîna ku her dem
Canê xwe dan li vê dem
Lê di demê de bun bêdem
Li jîyan bûn herdem

Silevek ji wan re bû li dem
Ew sileva bû ji Nebîyan
Ew kir in ji wan enbiyan

Ew bûn nîfşê talîya nebîyan
Ew bûn aliyê embîyan
Ew bûn kalîkên ewladan
Ew bûn bi bawer bûn ji bi dînê xwe

Ne ji vê zilmê romê re heya gotinek
Dibêt ku bêjim wê li bê lenetek
ji ber ku wê kuşt nebîyek

Ji wê di dil û kula de janek
Sabr û arama diljanek
Êşeke biêş ya ku li jîyanek
Ji wê re hebû azanak

Bi vê kesk û sor re bizerîyek
Ji bîr nekin ku hikmete me ye ji nebîyek
Navê wê yê bi cihanek
Hertim di dil de wek siltanek

Bîra dilê bi keder e
Zilme ku lê bûya keser e
Heta heta namêne ew zordarîya ku lê lenetek

Ji ber çi cemîdî ev dil
Kengî wê bê baherek
Ev dil ji bo wê pir birçiya

Ji hemû kesê bi dil re
Bibîr kin ku rastî li şûn we ya
Bi wê li pêş binerîn
Bi wê xwe nas bikin
Bi wê navê xwe bitac bikin

Min ji te re gotinek got
Ji wê têrnebin û mazin kin
heta ku ew dunya ji we re hebe

Dilê minê siltan
Kefxweşîya wê ya bihîstan
Navê minê ji wê kêf hîstan
Bi hilmeke ji nava bîstan
Dibêje ku ev ji we re dilistan

Kêfxweşî çi ya ji bahra
Nexweşî çi ya ji kalket
Rebenî çi ya ji faqîrî ket

Ev jî gotinaka ji we re ji min derket
Bi navê wê hikmete ku ji we re hilket
Qabûl bûya navê sûnnet
Bi wê jînbûya hijkirina ji cennet

Ew feqiyê teyrana
Xwedîyê ilm û îrfan a
Ji wî bilind bûya dengê bi wê rastiyê ya
Ji wî dihênîm ser ziman ji we re
Ku win bibînim wî keremetê ku hilqet

Ji nêzî navê mezînî
Hertimî ji wê bûya wekhevî ji nêzînî
Ji wê wekheviyê jî bûya yeqînîya dilînî

Bi vê gotinê nasîna merdînê
Ji wê fahmirina derdinê
Bi wê mazinbûna ji kêmbûnê

Êdî vê gotinê weha didomênim
Ji wê dibîstana ku lê dihisênim
Bi wê fahmaka din a ku dihênim
Heta ku wê hebe ev nêrîna ku ez dihênim
Gotineka bi qancî diafirênim

Ev dilê ku dikê hawar a
ji wê heya ji we re daharak
Bibînim ku dilekî mazin û bikesere
Bi wê re dihê jiyîn ku ew Şahmaran a
Ji vê dilê bi bawer î
Ew a Şahmaran a hewerî
Kifş bi ramana ji werî
Dilê xwe yê ku hertim divejî

Ew bilbilê bû bi şad bû
Ji ketina dil bihad bû
Ew jî bi wê bidilşad bû

Jê hat xwandin ji ayata pîroz
Têde hebû gotinak bi navê î roj
Ji wê bi bawer bû şev û roj

kifşa ku dil divêjê
Ji wê bi bawerî dihayê
Ku ket nava xwe de
Ti kesek ne li ber bi laş a

Şev û roj li dûv hevdû divejê
Lê vajî hevdû dijînê
Herkes dizanê ku ew roj bi navê şevê na zemê
Roj kawilî li demê
Dem hewilî li hemê
Hemî lewilî li fenê
Li ti kes ne ji wî wilî ku ew nebe

Yek ku ew çêkir hebû
Ji navê wî bi bawerî
Ku win dizanîn ku ew hertimî hewilî
Ew hewil bû bi navê wê hebûn
Hebûn bû bûna gerdûn
Gerdûn ji mêj ve bû
Têde hebû sahla vebûn

Ji bi fêr û zanîn bû ku bi hebûn
Ti kesek ne di zanîne wê sirrê wê de bû ku gerdûn
Lê ew di sirrê hemûyî de bû derdûn
Ji wê bi navê Şahmaran bû serdem bûn

Qûdrete wê ya mazin bû
Şûkûr di zane wê de bû
Bi kedere xwe ya ji dil bû
Heta hebû ew bi navê wê li jîyanê ku ew têde bû

Ji wê tê fahmin gerdûnek
Di wê de bi navê hebûnek
Ji wê xuluqî vêjînek
Rojê ku li berçavê me ew bû
Bi wê xweşikatiya xwe ku ew jê bi nav û deng bû

Ji wê re mirîd nebûn ku biahlin
Hebûn mirovên ku jê bifêdên
Lê wê qancî ferz kir ji dilê xwe yê ku bifaz kir
Di wê de çand rohiyek ji hemû kesê ku ji navê bi bawer bûn

Ew jineka çelengî
Ji nava dilê pirr hengî
Got ku ew ji wê jîyanê çendî
Bûya asrak ji bo wê bimakî

Li azmana reşîyek,
Li Dunyeyê heyîyek
Kerîyek ku li berrîya
Weke qazûqlungên ku bi kerîya

Ji wê fahm dîkin wê diljînê
Navê wê dinivîsêm li vê dilê bi wê jinê
Roj a ku li anîya wê dibariqêne
Ji wê dibe û diherîkîne
Bi wê heyînek divîjîhîne

Ji wê bibawer ku her roj bivêjîna
Têne dilê gerdûn a
Navê wê ji me re hertim a
Bi wê rastîyek ji me re bihebûn a

Dilberê dil qadim a
Çav şîkand li Zîne ku bi dilûşîna
Bi wê re bû awirê ji dil ku hertima
Bi wê re hanî ser ziman ku ew hertim ji wê bi hebûna

Ew Zîne ku bi baxtê xwe wê sûr
Baxê guza li azûr
Kêfek ji kêfa bêhebûn
Li wê bû kirasê ku xamgîn
Lê di wê de hebû torînek li dilê ku xamgîn

Ev a Zîne ku bi dilê û darî
Xelata wê ya ku herderî
Ji wê re meyinda bûna jîndarî
Kes ji wê zanînê nema bêbahrî

Kulek ji kula di dil de
Hebûna mirov bi wê bi xê de
Ji rastiyê hebûn tiştek bi wê re
Ji wê ya ku ew hertim di wê de

Ew seydeyê Xanî bû
Gotibû ku Aşq di dil de pîroz a
Li wê xanimê ji pîroz a
Piştîre bi ser ve kir û got ku ew hertim di dil de bijîna xweş roj a

Li min û te her roj bê

Dîtin li te û min bi roj bê
Kêf ji me re bi wê bê
Lê dîsa wê hebe xamngîyeka ku di dil de ku ji we bê

Bi gotinê hunerî
ji hanînê razelîn
Ji peyvînê bazelîn
Gotinên ku ji hev agahdar in rêzerin

Ji wê demê bi gotinî
Ji vê demê bi jîyanî
Li hevdû dî yên ku bi wê re rok in
Ji wê re bi hev re dîrok in

Qancî ji li vir heya bi jîyanî
Bi wê tînim ser ziman hemenî
Kanî ew dilê ku li banî

Di wê de qancî bi qaranî
Sileve ku têde zûhanî
kenê ku ji mirov re ne hanî
Çi dibîjin di wê de bi alimani..

Lev kirina nerînê
Bakirina bi gotinê
Bilavzbûna peyînî
Ji wê ne ku bi heyînî na

Ku mirov dît heyerî
Bi wê re kir beyerî
Ji wê derdikeve heyenî

Ji min re weke gotina beyenî
di dilê xamgin de gerenî
Ji wê kirina naranî
bi wê re dihêne fahmayînî

Li vir heya ji dil bi gotinê
Kî dî ew yê ku bi hêdînê

Ji wê re bi gotinê heya lêdînî
Ketina nava cilna lê newînê
Bi kenê ku ji dilînê
Heya wê, ya ku dibîne
Bi hev re dinalînê

Kî dibêje ku ev heyîn jî nîn a
Qancî ji male rêzîna bîna
Gotinaka ku ji wê dilbîrîna
Kanî ew dilê bi wê kelbîrîn a

kelek ji kela vî dilî
Ilmek ji ilmê wî zanî
Kêfek ji kêfa wê şahê
jevre binerîne ji dil ku dibe
dikin ku bînin ziman hesteka dîyarî

Ji wê dîyarî heya bi kel a
Lê ku ji dil bû ya herî rast a
Ku ne ji dil bû
Hingî zaxalîya dilê ji xwe re ya

Li vir kenê dilê hekenî
Bîrîna li kewê ku dicebrênî
Ji wê hesta ku dibazênî
Heya hestek ku bi herînî

Herînî ji dil têne bi xwe re bilînî
Bayê xarbî ku dilizînê
Feleka ku difikrênê
Hinekî lev dikin bi dilêxweşgînî

Ey felekê te çi hanî ji min re
Baxtê min çi danî ber min e
Henek ji min re bûya hina

Ey felekê binerê ji vê derê li derî
hinek tên ji benderî
Li benderî henderî

Bi canek ji canê kenderî
Feleke nasîn ji min re danî
Ku ewder weke bizanî

Wê dizanî ev baxtê ku dihanî
Lê dinerî ku di wê de hembenî
Bi gotina ku hatî gotin
Êdî her tişt li ber cananî

Ev gotin ji min re hanî
Di wê de hebû rastîyeka bi barî
Ku min lê nerî ..
Hingî min dî ku wa ji bo min bûya her der wêderî

Gazînin ku dil bike li ber wê xanima berî
Ji wê re bêje ku ev dil heya bi hadanî
Kengî ku lê nerî bibîne ku heya ji bo wê bawerî

Dîrok ji nû ve li qalama ku lê ketî
Bi wê re dîtina ku hatî b wê hatî
Ku ji rastîya jîn bûyî banî,
Hertim weke maba xandanî

Çend ku ne rastî bû
Ewçendî ku hunandin bû
kengî bê wê vebe

Rastî jîndayê demê
Ji xwe gotayê heme
Hatina ziman wê demê
Ji wê bûna qandamê
Kengî ji wê dihê damê

Feqiyê Teyran ji demê
Got ku her demê
Hanî ziman bi demê
Got ku rastî bi qancî dimêne

Weke bilbil dibilbilîn

Ji dil ku bi gotinê herîrîyek dilêlin
Pêşî kiribû rast Cizîrî binerin

Cizîrî ji aşqê bi zane ya
Gotina wî heme yazanî ya
Kengî ku got
Hing li ber wî herkesek dîwana ya

Herîrî got rastî rasta bi xweşikî
Xweşik got ji nazîkî
Bi wê hanî ziman aşîqî

Dem û devran bi hev re dihatinîn
Kerenge ku pîr bû êdî kal dibû ji ra girtin in
Ji wê ne dibû xwarin ku xwarinba bi dil hatin in

Herîrî dizanî rastî ji hestê ne bêpar a
Bi hev re ji keke dilê hal a
Di gotin de ne dima li malê
Gotin male hestê ya ji bala
Hest ji jîna rêstê ya ku har a
Rêst pêçînek bi demê ya ku li dar a

Gazîn di cih de maz in
Ji wan bêfede ya haz in
kengî mirov karê bêje ku ew ne naz in

Ey dilê bi dil û jîndar
ji te tînim ziman vê gotina bi êş û war
Ew a ku di wê de bûya dil bi hawar

Kîj me ji wê bê dem û war
male dilê minê ku xwe re bi nalan
Kirineke ji halan ku li nalan

Ev ye ku bêjim ji dil û dilwar
Qancî ji wî seydeyê ku bizanîn û dilûwar
Got ku bi husna canê ku ji xwe bi bawer

Çend dibêjim ev e yek ji wa yê biêş a
Çend di nalim ku ev a ji wan azîzan ku bi nerîn
Çend dibêjim ev a ku ji malek ji mala embîyan
Ew seydeyê mine ku bi navê Feqiyê Teyran

Dilê wî yê mazinî
Ji wê gotina hamdanî
Hertimî bûya ji merdanî

Zanîna wî ya hizranî
Bi gotina hzranî
Hanîya ziman bi dil û canê ciwanî

Fikrek ji wê nîrxê ku hebû
Çi mal û dîwan û aşq bû
Ji wan xwe girtibû
Ji wê ya dil jiwîna ew a

Bi bawerim ji wê gotinê bi yeqînî
Heya ji wê ji min re baqînî
Kîj mirov ku ji wê ninerînî
heya ji wî re mîzginî

Ji wê ya ev dil bixweşî û nasî
Heta ku dibêje bihaşî û başî
Ji herkesî re gotina wî ya weke şîretî

Şîreşî ya ku ji wê re bêjim bişîretî
Navê wê ya bi hildetî
Ji wê heyra hilme bi qûdretî

Ew qûdreta ku biheyîtî
Ji wê bifahmim ku merdîtî
Ku tê ziman bidilê xwe yê mazinti

Ji vî wê badikim biqîranî
ew gotina ji wê tê gotin batinî
Buhurî li zanînî
Êdî ev a rastîya ku tê dîtînî

Bi wê navê seydeyê min bizanî
Ji wî re hebe hezar silev û şahan zanî

Ey dilê min ku wê dûya hadim
Ji wê dibêjim bi te adim
Navek ji navê radim
Kirinek ji kirina badim
Bi gotina dilhatim

Bawer bik ku nîn a dildarîya dil ketûm
Hertim heya têde waswasîya dildilm
Bi wê nabê ti qayimtîya dil halîm

Evîndarê gotinê
Ji wê ew jîndarê jîtinê
Bi kirina şîrîştînî
Heya navek ji wê meştînî

Dûtin ji wê matînî
Qancî ji wê bêtînî
Nebêj ku ev nîn a ji wê tahtînî

Rêz û hûrmet ji me re zêr e
Navê me yê ku heya bi wê hêr a
Kes nabêje ku bê wê dibe

Ji wê bawerim ku heya ew jîndarî
Di wê de heya ew bîrewerî
Ji wê tê xwandin ew jîrewerî

Bavek ku ji dil bûya nav
Ji nav ku bûya hav
Bi qancî bûya dilhav

Ew bav ku ji fav
Gotin jê bû bi hinhav
Hingî ketina dil binav

Ev vê gotinê dibêjim

Kesê ku lê bi dinêjim
Ji wan re dibêjim

Ev a rastî ku dibêjim
Hingî fahmkin ku ditêdim
Ji we re ya biqancî ew ku dibêjim

Ew bû şîretek gotibû
Gotibû rastîya dilê kelerî
Ji wê kelê kelemherî
Bi şeklê gotina herîrî
Heya ku ji dev derket
Her tim li bendî bû ev dil û dem

Ew zaneyê bigotinî
Ji wê û bi bawerî
Bawerîya dilwarî
Ji wê dibîne bawerî
Bawerî dilê ku li ber bilavî
Ji wê dike hingî lavlavî
Dibe ku ev a ya ku ez ji we re jî dibêjim bizani

Ji bîr nekin qancî ku ew zanî
Ji wê bawer kin bizanî
Lê nebê xwandin bin ji wê hanê

Kîtabek ji wê tê zanî
Heya têde hertimî heltanî
Kîj wê dîtiya ew meltanî

Di wê dilê bi keltenî
Ketûma hizra rartanî
Ne ji wê nabê ti haltanî

Kurdên ku navê wan biGûtanî
Piştî wan bû Mîtanî
Piştî jî ji medî, şadadî û merwanî, bû Kurdistanî

Di qancîya vê ya bi elwanî

Navek ji navê dilkenî
Bi bawerîya kurdanî

Kelemê kurdî ji dev bilêv hanî
Jê hebû rastî û diltanî
Bi wê bû bawerî û diloanî
Qancîya ku dibêjim ne êdî ji vê ya
Ma win dibînin ku ew hertavanî
Bi kîtabe pîroz ji wê tanî
Navek ji navê wê yê qadim li zimanî

Ji rastiye got ku Cizîrî
Heta ku hebû rastî bi dîtanî
Wê hebe rastî bi mertanî

Ey dilê minê dil şanî
Ji ter dibêjim vê gotina bi elenî
Ne ji wê tê xwandin ku heya afranî
Ji wê bi bawer bûya ralzanî
Bi wê rabûya ev dilê ku bişanî

Ji ter dibêjim ku ti lê bi banî
Banî ku bi dîtanî
Ji wê ya navek bi batinî
Ew a ya ku tê gotin ku ji dilê me yê elzemî

Kişika li ser taxt rayixistî

Yeneyê ku bibaxt biserxistî

Ji wê lîstika Mîrê bota ya bi Memê re
Ne dûr a ew hesta ku biserketî

Ji vir dibêjim ku ev harmanca
Sivanê kurmanca jê re armanc a
ku ew mirovê bi navê Şemoyê kurmanca

Ji bîr nayê kirin ku ew kurmancî di dev de lanca
kengî ku Herîrî lê bi bal bû halanca
Hingî wî got ev çi xweş alaca

Herîrî şêxê kurmanca
Ji wî hebû peyemeke ji hemû kurmancan re
Ji wê dibêjim ku ew bi nav û dengê bilac a

Ew Herîrî bû ku bizaney xwe ya ji wê re alacê
Bi wî tê ziman çareye me kurmanca
Wî got ku ev a ya ku bi "husn û cemal" a
Ji wî bi nav bû Gûlîstan a qanc ji wan ca

Ev dilê ku bi hê ciwan a
Ji wê derdikevin ev gotinên ku li pay hev eyvan in
Bi wan fahm bikin ku ew hertim ji nas û qancê her demê

Di wê demê de hebû ji wî gotinaka bi xwe bawer
Ji vî re bû pênişana peyemnêr
Kesê ku lê nerîbû ew bi dil û can kir serokkar
Ji vê demê tê gotin zanîn û axîn
Ji we re dibêjim axîn û hanîn
Ji ber ku heya hê zilm û xadarî

Ew Herîrî bû ku gotibû
Bi bawer bin bixwe ey kurmancê bi kevn dîrok
Ji we re jî heya heyemek ji nûv hîrok
Ji wê bi hêvî bin ku heya ji we re demek bi rohnîk

Ji me re hanî rohnî wî ehsene ku ji ehsen
Bi navê wî bû rûmete me qanc ihsan
Ne dûra ew ehsane ku muhteşem

Li ser wê şopê rê diçê li hacê
Bawer bik ku ew hertim li wir bi lezê
Ew kesê ku ji xwûdê bi bawer bû
Li wir dît ku wa ew li wir li pêşîya
Ji wê dîtîne şaş û mat mabû ew zate muhterem
Lê piştî fahm kir ku ew herîrîya û alimê li cem xwûdê ya

Ji vê herkesek bi bawer bû
Hebû gotina wî ji azhar û sor bû

Ji wan re ew peyemek jidil bû
Di wê demê de ew bû bi navê xwe yê şêrîn bû
Hostayê gotinê divejirend
Heçiyê lê di hisand dihicirand
Û bi wî re herkesekî difecirend

Roj ku derket li wan mêzand
Dest û qancî li wan gerend
Bi wê têhnê hertişt şincirand

Navê xwûdê ji kurmancî ya
Ji wê bawerî û qancîya
Hertim jê bûya û afirandîya
Navê hemû tiştê ku xuluqand
Ji bîr nekin ku ew hertim heval a
Lê ew a ku bêheval a
Ji navê wî bûya rastîya ku li jîyan e

Herîrî zaneyê kurmancî
Hizreke ku ji me zindî
Wê hertim bê li jîyane jindî
Tacek bi wî li ser sere
Ji wê tê zanîn û jîrewere
Bêî wê nabê ku were û bibe bîrewer e
Tacê serê hengewere
Ji wê bilind a bi navekî ku andawer a
Herkesek wê dibîne ku hîs û bîr wer e

Ne bi wê zanîn bûya qanc rêveber a
Ji me re ew bû ku ya hertim bibîrewer

Çi bêjim ji vir û wer re
Kanî ew derye ya ku ji me re
Bêdîtina ew navê bi pîroz û hiş û war a
Ji wê dûrnekin ev dunya ji we re
Navê wî hertimî bi elemê re bi we re
Ew jî ji we re nasîn û navê we ya

Li Cizîrê heya were

Navê wê ji te re bîrewer e
Ji bîr neke ku ewder welatê xweş û wer e
Li wir heya gîyanek bi andewer
Ji wê bi bawerim ku şahawer
Bi navê nebîyena ku şahabar

Nebîyê mazin a ku li wir
Jê re xwûdê çêkiribû cih bidil
Ew a ku navê wî Nuh e ji wir
Dem di buhurê li ber wî
Ew dijî bi wer dim
Xwûdê, dibîne ku ew li wir bi werde

Ji wî re heya qadim a
Navê wî jê re heya hûrî ma
Kesekî ku jê buhurandibê nedimê

Çi ihsane ku ew bizane
mafê gotinê ji bi hazan a
Kîtabeke ku ji wî herzan a
Ne ji wî dipirsim ku ez kim a
Ew dibêje bi bawer ku hûrî me
Navê qadim ji wî bifêrî me

Ew nebîyê ku lê bijî me
Ji wî bûya zanîna qadim a
Herkesek ji wê bi fêr û nedim e
Deme ku dunya ramî me
Hingî bûbû rêşî ma
kesekî ku jê mabû hebû ma

Ji wê dibêjim ev im a
Qancî ji wî fêr dibim va
Bi navê wê cîhane ku qadim a

Nuh li Cizîrê bi male û ma
Ji wî re heya silevek ku me
Bila herkesek bi wê li wî bimê
Bi Navê xêr û qancîyê

Ketim rê û çûm nîrîncîyê
Heya ku ji wir ma hingîyek

DEMA

Bi	çend	gotinan	ji	demên	berê	jî	bêjim
Ew	jî	di	vê	de	hene	bi	serê
Ku	dîrok	bê	ew	in	yê	di	wê

Ji	demek	berê	hebû	gotin
Bi	wê	re	şa	bû
Ku	ez	bêjim	bi	nart

Ev	destana	ji	berê
Heya	bi	wê	ji
Gotinaka	ku	ji	dilê

Gûtîyan	got	û	gûrr	bû
Pişt	wan	re ji	wê	bû
Ew	bûn	yên	xwedîyê	deme

Piştî	wan	re Naîrî û	kerdî	bûn
Ji wan jî bi nav bû û kardoxî bûn				
Çi qassîtî û Lorî bûn				
Ew zaneya ku xwedî bûn				
Ji	wê	êdî	mazin	bûn

Qasîtî	û	Lorî	bişûn	bûn
Ji	wan	a	ew	dûndana
Li	wan	zêde	ya	ku

Piştire	hatibûn	Medî	bûn
Ji	wan	bi	zanî
			bahsî

Ku ew bûn xwe faslandin li wê deme bihîn bû

Ji wan bûbû peyv ku bi wê raman
Ji wê ya ku êdî dibû ew gotina bizane
Demek bi wan li dem bû ku êdî ji wê hîn bûbû

Digotin çima ev lez e
Hat gotin ku ew ji bez e
Lê pirsim bû ew zaneyê ku ji med e
Bi gotin ku ew li ber list
Bi wan re hebû lezek bihist
Ji wê kîtabe ku bi azemeteka li hişt

Di demê de hûrtin ji wez ku hêzî bû
Bi gotin nartin heze ku ji weyz bû
Hizreke ku digotin ji ferz bû
Bi wê ya ew dîtina ji hêz bû

Li gotin dan ew dem bi lez û hinan
Bi wê ya ku ew lez bi wez ji heman
Ji wan çî herze ku bi raman a
Ku bûya ew dil bierz ji wê zaneye ku êdî heval a

Ji wê dilê ku naz jê ya
Heya gotina ku li haz mîya
Bi wê bûya ew tinêz ji herdîyan

Rojê têhn dabû ji werz
Bayê ku dihat ji wê bû ew fêz
Bi wê ya ku ew dilnêz ku ji wêj

Medîya ku ji me ye bihêz
Kanî ew dewrana wê ya birêz
Li dûv gotin bûna rêz

Piştire bûya xêr û pêz
Ku ew dibîne bi têt
Bi wê ya nivîsa keyê bi rêz

Ez		dibêjim		ku		ew		ji		nêz
Kanî		dibîne		ku		ew				bihêz
Çima	çûya	ew		deme		wê		ya	bi	hêz
Bi		vê		pirsînê				ji		nêz
Lê	bi		gotina		ku			li		wêz
Ji	wê	bênim		hinekî		naz		û		sînêz
Medî		kerwenên		ku				ji		mêj
Ji	wan	bûya		şop				bi		dilparêz
Ji	wê	xwandîya wî		gundîyê				ku		dirêz
Kengî		çûma		biber				li		nêz
Hingî	min	dî	ku	wa	ferhêz	ji	berqarta	ji		mêj
Ewdere	ku	bi	xwediyê		dem	û	dewranaka			bihêz
Navê		wê		yê		bihêz		û		rêz
Ji	me		bûya		li	dem		û		fêz
Ji	wê		ya		ku	ew		dilê		bihêz
Ji	wê		dem		û		bi	pêv		..
Domîya		ew	dî	ya	roka		li	şûn		rêz
Ji	wê		re		bûya		navek			dirêj
Ku jê re dibêjim ev a dîrok a										
Ku		ji		burînan	jîndîya		ku			êdî hêz
Bi		xwandî		ji		wê		ramana		bihêz
Kendîya		me		ya		biref		û		hêz
Ji	wê		ya		ew		gotina			bi hêz
Nosîcanek		ji	wê	ji	rê		û	ji		mêj
Di	rê	de	ew	a	ku	mayingaha	ku	lê	bi	rûwêz
Ji	wê	ne	buhurîna	ku	ti	kesek	bi	kerwanên	xwe yên	ji mlê û tilês
Farqe		vê		ya		ku		ew		dilêz
Ji	wê	bi		gotina		ferz		û	ji	mêj
Bûya		xêreke		ku		ji		wêz		birêz
Medîya		ku	di	waxtê	xwe	de	bi	fahm	û	hêz

Qadrê	wê		yê	ku	hê	ji	rêz
Bûya	dîroka		wê	ya	ku	jê	bihês
Medî	bi	navê	xwe	yê	ji	me	dihêt
Kîtabe		wan		ya		ku	bilês
Ji	wê		ji	gotinaka		ji	rêz
Nedimek		ji	wê	ket	rê	û	bibez
Hat	bi	ber key	û	xwest	destûr		rêz
Ji	bo	ku	bêje	wê	ku	pêre ya	rêz
Navê	qadim ji			wê		bi	hêz
Dîtîya		ku	ew		mal	û	rêz
Bûya		semyan				û	hêz
Ji	vê	destanê			bûya	ew	hêz
Ji	min	re	bû	ew	‘çilpa	çilpa’	bidest
Ji	wê		bû	ew	dengê	ji	dest
Bi	wê		ya	ew		navê	kardest
Çilpaçilpa				ji			dest
Ew		a		ku	ji	wê	rast
Bi	wê	gotina		ku	wê	got	evaha
Ne	ji	vir	a	ew	gotina		ku
Mafê		wê	yê	ku	bi	wê	ji
Ji		wê	bûna		geşt		û
Rasta			ku	ji	wê		doşt
Qey	nayê		zanîn	ku	ew	şîrê	bidoht
Li			beroşa		têde		doht
Ew	destê				ku		bidoht
Jê	re	ya	ev	gotin	ku	min	got
Bila		hertim		ew		bê	bigot
Naqla			ku	ji	wê		buhurt
Jê			re		bû		mehurt
Ji	wê		ya		ku	ew	sihûrt

Li			ser			taxtê			bibaxt
Ew			keyê		ku		bi		raxt
Ji	wî		ya	ew	gotina		ku	bê	haxt
Ji		wê			dihûtim			bi	naqş
Ku		dûtim		bi	çend		û		wahd
Bûya			ew		ji		yê		ku ahd
hendek			jêre		ya			bi	baxt
Baxtê			ku heya				bi		naxt
Ji	ber		çi	ya	ew	gotina		bi	haxt
Çi			dilê		ku			bi	haxt
Çi	ji		wê	gotina		bi	nav	û	ahd
Û		çi		baxtê	ku		zêr	û	taxt
Bi			hev		re		dikin		levbaxt
Ji		vê		ya		dibêjim		bi	baxt
Mafê			wê	ya		ku		dibêjim	rast
Ew		rastîya		ku	bidil		û	hest	harast
Ji			wê		bûya			heste	birast
Mafê		ku		ji	dest		bûya	bi	bêbaxt
Ev	cana		ku	ji	wê	re	ya	bûya ew	naxt
Çi				divêjim				û	rêzim
Ji				gotina			ku		dirêsim
Bi			wê		ya			ku	dihêsim
Adlaka				ku		ketiya		û	bûya
Ne		ji		wê		heste	ku	bizor	dihûya
Ji			wê			êdî		çend jîn	bûya
Dilê				bibîrîna		xwe		ya	kûya
Ji	wê hat			huntin	ew	hal	û	baxt	zûya
Ji	wê	ya		ku	ew	kirina	bi	waxt	haya
Çi		bêjim		ji		wê		waxtê	ku newaxtî

Ji wê ya ma ew ne haqîya me ya li dûv hatî
Mafê me yê ku ji dest bû ji wextî
Ne ji wextê ku bi baxtî

Kîtêba ku têde hebû ew serpêhatî
Ji wê ya cihane bi kel tatî
Nav ji wê re bûya ku ew serpêhatî

Serpêhatî cihanî kurda
Kedere zatî hûrda
Bi wê ya êdî ku ji dilê kûr da

Bîrewerî bi wê bûya ilme
Qarnê wê gelî ji wê bi fahm e
Ew dûndana me ya li pêş hat
Ji wê bi bawer bû nûrhayat
Gazî kir wê şafaate bidil hat

Kengî ji wê bûya ew gotin û hat
Ji wê wextê ku bi wê maht
Heya gotina ku bi serket

Navek ji wê bi dîyarî
Qarnê me yê ku bi kel lê nerî
Ji wê girt ew al û hinerî

Ji wê ya aşq û bawerî
Nave wê bûya dil û kel û alî
Bi wê nîşana dualî
Pevre bûya nû arî
Ji wê ya ku bi bawerî

kelek di dilê ku hat û li ber wî mêhrî
Bûya ew bawerîya Nûranî
Ji wê qewl bû bi dil û şahî
Kê jê girt bi can wî dayî
Bi wê ya gotina hildayî

Ji wê demê bûya navek ji navê bûyî

Ew a ji aslê xwe yê hûrî
Bi wê bûya nav û kelhûrî

Kelek ji wan kelê dilê me û ûrî
Ji wê dihê hestek bi zîz bûyî
Ew a ya ku li wê jîyane ku serwer û bûyî

Nav ji aslê xwe yê ku jê bûyî
Bi wê dibe nîşana hebûyî
Ji wê dibe ew hizre ku bi dil bûyî

Aşiqê deme hûrî yî
Gotibû ku heya ji dil bilorî
Bi wê ya navê kûrde hûrî
Ji dilê xwe yê ku bi wê dihûrî

Urî bû pêşî bilorî
Piştî hat û bû Hûrî
Dûvre li xwe kir ew navê kûrdûhî

Hin bi hin tu tê diwerdî
Ku bibînê ji wê werdî
Hingî gihê wê fahma merdî

Dûr ji vir xistina wirdî
kengî ku bû hingî bi lor û dî
Ji wê demê bi hûr êdî dî

Xalkê me yê ji wir dî
Ku ew bi wê dilê ku hê li wir dî
Ji wir bi me kir lî dî

Çi bêjim bi vê ya ku di pey dî
Kanî ew gotina ji Medî
Bi navê bûna kû wer dî

Dî ji aslê dil merdî
Bi wê ya ku bûya ji deme ku dîwerdî
Bi wê dibêjim ji wê sêne ku me di vêdî

Ji wê demê ta vê demê hebû nerînek
Bi wê dihê dîtî ku mabû salînek
Bi wê ya agirê ku hê ne bi sarbûnek

Ji vê ya bi dîtî tê xwandin
Mafê gotî jî tê werdin
Bi wê ya ku têde heya aqilê tîşî fen din

Li wê deme ku lê Medî
Bi wê vê deme ku têde kurdî ya
Bûya navek jî navê sana derdî ya

Di wê rojê ku hebû xanek jî merdî ya
Bûya jî dil aqilê ku bi xandî ya

Dem hin bi hin tê bi ber virdî ya
Ji wê re bûya hîseke ku bi fen dî ya
Ku wan hatibû navê kardî ya

Piştî medî heya Şadî ya
Ew jî ji xwe re dibêjin Şadadî ya
Ji wan tê xwandin ku bi ilmekî jî dî ya

Şadadî ku rûda ya li kurdî ya
Baxtê wan yê ku jî ser-dî ya
Ji wê tê fahmin ku ew merdî na

Ji wan tê zanîn ew deme nû ya kurdî ya
Ji wê demê bûya hizreke fenî ya
Wê kurd jê bi kêrbîn ku hertim bi navê yazdî ya

Dem guharî li meyhîdî ya
Kirinaka ku jî derhîdî ya
Bi wê xatirê serhîdî ya

Li baxtê wan nivîsî ya
Ku jîyane berhîdî ya
Wê demeke ku jî zor hê dî ya

Were li ber wan ku pirr bi derdî ya

Ehsenê Şadî kurdî ya
Navê wan yê ku ji şardî ya
Xatirê wan yê ku ji ferhîdî ya

Ji wan re ji herhîdî ya
Ji zanî ku bi hatî ya
Bi wê ya ku ew jê pirr bi fêr û dî

Li wan dinerîm bi zaneyî na
Ji wê dibînîm ku ew pirrbi fene yî na
Ji wê karim bêjim ku ew di aslê xwe de pirr bi zaneyî na

Navê wan ji wê bi qûdretî ya
Heya ji wê Azemeteka ku bi xaliqî ya
Bi wê ya ku ew jî ji zanyî ya

Şadadî navê mîrê pêşî ya
Jê bûya Alîyê ku piştî ferhendî ya
Jê domîya Merzûbendîyê kurê Mûhemedî ya
Fazlak heya bi navê xweyê zêrî ya
Deme wî pirr adilî ya
Ew zaneyê ku pirr xwandî ya
Kurê mîr Amedîyê bi ferhengî ya
Ew jî xwedîyê pirtûkeka ji aqilî ya
Jê hebû bawerî ya
Navê wî bidergehî ya

Ji baw û kal bi mîretî ya
Li wan ferzî şadinî ya
Xweşik ava kiribûn ku welatê Şadadî ya

Ne ji wê ya alîmî ya
Mazinbûn bi zane wî ya
Ku navê ji wan derketîya Şahîşahî ya

Sawûr bû jê bi dûndanî Mûnaçîr
Hêza wî ya ku ji xane dil bi açîr

Ku bahs jê dibû
Herkesekê digo ev çi zaneyê çi jê çêtir

Bi wî hebû nav û bawerî
Weke zan û cahwerî
Kesê ku jê bahs dikir
Bi wêrehîya canehîr

Ji wî domandina bi xawîr
Cihê gotinê dihêlê li qewil
Bi wê dibe hertim ya awil

Hê ew hebûn bûya hebûn
Ji wan êdî navê gerdûn
Wê li dîrokê bina rûpela bi dem

Di rex wan de bi zaneyî ferzan
Ew in ku ji wan tê ihsanek bi sadan
Nav ji wan re bû û hat
Ji wan jî divê ku bahs bikim
Ew Merweniyên ku bi zandem

Bîrbûna hebûnî bizaneyî
Ji wan re bûya riyek û ramanake zaneyî
Ji wê bûya ilmek û hizreke xamayî

Li dem bûn û şînbûna xanayî
Ku ji navê êdî Merwenî
Li wê şahnek şînayî
Bi wê ilmê ku hebû zanînek li dikeyî

Ji Medî herîkî li Şadî bi xaneyî
Piştîre bûya Şadadî û waneyî
Ku hat û buhurî ji wê demê
Êdî bûya Merwenî û welatek ku pirr ji xwe bi ewleyî

Ji wê şîne ardadî ku pirr bi heyî
Piştîre bi xwe re tînê hemedî feyî
Ku bi aslê xwe ji wê ya ferhendî

Jî we demê tê vê demê zaneyî
Ev deme ku bi wê dihê dîmê xaneyî
Ji wê êdî bûya li şîmê zaneyî
Ku ji wê dinaqşê wê navê Zîne bizanewî
Bi pakî li jînda li demê
Ji navê kurdîstane ji didemê
Ew ya ku piştî êdî didomê

Ji wê re bûya dem û hûya
Jê ya ku di hêla ku bûya
Ji wê ya ew dîroka ku êdî pirr birûbirdin a û xûyê

Herîrî paka gotinê ji wê dinê
Navê wî mafe ji hiştinê
Bi wê ya ku em ji vir bên in ser zimên

Herîrî deme aqilê pêxistîya
Ji xwe bi bawerî û têr rastîya
Ji wê pirtûka ku wî li laş xistîya

Nav ji dîyarî bihiştinê
Gotin jî bîrîyarî hiz pêxistinê
Ji wê ya xwe bi nas pawaştinî

Weke demek were bi aqil ku difazlînê
Bi wê bawerî ku dihzirînê
Ji wê êdî bi rê dixistinî ..

Ji me re dibêje ev a
Ku ji navê bê ti kesek ne weke Alîyê merw(..) a
Bi hizir xistina şîreta

Evîn çî şamal û delal a
Bi wê ya hîmal û heval
Bi dilê ku ji hev re êdî hertim rêheval a

Bi vê gotinê pirr hizirî bû
Ew zaneyê me yê Cizîrî

Xanî jî zaneyekî me yê nezîrî

Xanî ew alimê pirr dihizirî
Pirr nivîsand ji wê hizre xwe ya mazinî
Ji wê hizirî li navê ku ji nû dihemilî
"Nûbahara biçûkan" bi wê temilî
"Aqîda Îmanê" bi wê ku kemîlî
Lê hebûn pirtûkên wî yên ku hê afirîn

Dem bi wî re ji nû ve tirhilî
Gotina wî bû binê wê deme ku binihî
Ji wê ya ku ew zaneyê mey yê selihî

Cizîrî got û li aqil da ew ilmê ku salihî
Feqiyî jî alimanda wê zanîna ku mazin a
Xanîyî bû ew zaneyê pişt wan re ku li ilman da

Roj sayî ji wan da
Piştî ji wan li deman da
Kir ku dem ji nû ve ron da

Ji wê bi domî bi vê ya
Hizreke ku ji nivê wê ya
Hanîna ji nû ve demê ya

Têhn germ fikir li fen de
Bi wê ilm bû û hilm de
Piştî hin bi hin li şaq de
Eynî ew rohnîya ku rem de
Heyv ji wê ku di hem de
Piştî geş bû di fem de

Rastîya çanda me ne hinde
Ji wê ku bi wer bi wer de
Ji wê êdî dem bi hên de

Kêf ji wê li rû de
Êdî ji nû ve li ked de
Ku çêdibe êdî ew sevde

---- ---

Têhnek ji dil bigermî
Ji wê ku bê biilmî
Di wê de hebe zanî
Bi qadrê wê yê ku li hiş meynî

Ji wê ew evîne ku dilê
Hilmeke ku ji wê dabê
Bi dil hîs kiribê
ji wê li hiş dabê

Ji nû ve ling dihabê
Gaveka ji dil avê bê
Bi wê bi ber ve da bê
Ji wê ku li hişê xwe bê

Ji nêvî ve rohnî bê
Xelasîya ji wê tê bê
Bîreka li xêv ava bê
Ji wê ya ku li hiş mabê

Dilê ji xwe êmin bê
Têde bawerî hebe
Zêde bikarî bûbê
Ji wê ku hiş li der bê

Li malê li şîvê bê
Nanê ku firidandî li ber bê
Jê re pêdivî bi wê bê
Ji wê ew hişa ku hebê

Ku bi dil bê herê bilezê
Ku ji dil herê bibazê
Evîneke ku ji hêzê
Bi wê hebe ew hişê ku ji wêje

Çav şikandin bi wê tirs bê
Bi wê hakandin sê berz bê
Ku ji nû ve li ber herz ku bûbê

Bi wê li hiş bê ne bêhêz bê

Qûdrete ji mazin hilşand in
Bi wê xwe nasand in
Kîtebek ku hatî sazand in
Ji wê hişê li hersend bê

Kêf û xweşî di wer send bê
Bi wê şahî kêf wastandî bê
Ji wê ew dilê hersand bî
Bi wê bê hişê her zend jî bê

Ew a ku ji wê gotina zend bê
Ji nav bi her weşand dibe
Têde bûna xwûdawend bê
Ji wê hişê zend ku bihild bê

Zend bi qancî hilde vest e
Ji wê bûya ew rastewend e
Bi wê kîtebê zendwend e
Ji wê hişê zend avesta

Kêf ji wê bi zenîd e
Bi wê ku lev li zenîd e
Ku ji wê hezenîd e
Ji wê hişê xas zanit e

Torî ji wê gert torînî
Mîr zaneye bitoretî
Ji wê xwandîya bi wêretî
Ji wê hişê torîtî ..

Ji wê nîye tarîtî
Heya hişê barîtî
Kêf ji wê diherikî
Ji wê hişê ku dihat û lî tî

Ew e ya ku bixasîtî
Kî dizanê ji wê bizanîtî

Bi wê bîra tişî tî
Ji wê hişê ku tê bîrîtî

Nan li tanûr bipahta
Kêf ji ber wê li taxa
Ji wê hişê ku bi haşt ta

Talî li dûv pêşî tat
Ku ji wê xaber dihat
Ji wê agahîya ku hat
Ji wê hiştinê bîr bihat

Ji nû ve êdî gotin li bat
Şêxê wê yê ku bi bîr hat
Ji wê bûya ew hiş û maht ku jêhat

Ji dûr ve hat û nas hat
Kesekî ku bixêr hat
Bi wê dilê li malê hat
Ew a ku ji wê bi bîrhat

Ew deme ji wê rast a
Kîjan zaneyî ji wê gotin rahast a
Fene xwe ji wê li me hişand a
Ji wê zanî hinasand a

Bi qûdret xwe nasanda
Kalekî ku bi jîre hande
Ew kalê ji wê hende

Bi gotina xwe ya ji hinde
Hanî bîrî bi berhindîrî
Kedereke ji wî dihindîrî

Kalê Zarast xwe bûrî
Ji me re hanî ji dûrî
Kêf ji rûyê xabûrî

Nêht li cem ne burî

Ew ji rast bi hûrî
Hanî ber me ji rastîya Hûrî

Hûrî kalikên ji nûrî
Civate wan li darî
Ew zanyê buhurî

Li wan ne ti kesek ku buhurî
Ew zaneyên kerdoxî
Ji wan reme dem û aqilê balixî

Ji wê aqilê balixî
Bûya piştire dem bi dem Med û xî
Ji wan faridî aqilê balixî

Çi bêjim ji aqil bûya
Qûdrete wê ya ku jîn bûya
Ji wê demê biharoxa jîya

Hizreke piştire li rû xa
Ew dem ku ji xwe harûxa
Bi wê re êdî faroxa

Zilm li cem wan mikroha
Ji wê bi rast heroxa
Ji nav bûya darox a

---- ----
Çend dem buhurî ji wê deme kerdoxa
Hat zanîn ku ew hertim li rûh a
Medî aşтана ji Nûh a
Ji wê dûndanê bi rûh a

Zaneyê ku hebû li wir beroh a
Ji meyzîya xwe dixuluqa
Ji wê ya ku ez dizanim ku ew bi zanî û rûh in

Li wê demê ji nû ve
Bûya zarastê bi hizre sûrh a

Kêfî ji wê dide rûh a

Rûh ji wê dilê zerih e
zaneyê demê li xwe girîhe
Bi wê dijî bi aqil û şefîhe

Hinek tê ber wê bîre ku bi rûh a
Ji wê bûya zanîn li wêh e
kengî ku lê dinerê
Ji wê diherî ew aqilê ku ji wê fesîh e

Ol û rastî ji wê dirûhê
Dem ku hin bi hin êdî bîaqil dixuluqê
Ji wê êdî fahma ku difûrihê

Bawerî bi aqil di dil de dirûnihê
Ji wê zanîn dinerihê
Êdî aqil bi wê demeke balix a

Fahm dizê li wê jînê
Zan ku ji wê dişînehê
Êdî şîn dibê ew jîra ku hê wê şînehê

Hê agirê ku pêdikeve
Li wê ya ew berga ku ji dil dihe
Bawerî êdî dimeyê
Ji wê li dil diheyê

Dem diherikê li pêş xwe
Meji dimeyêne aqilê xwe
Ji wê diheyê ew jîre bixwe

Bîr dihawêne xêvekê dixwe
Ji wê diafirêne mejî bi xwe
Kesê ku wê dibîne bi çavên aqilê xwe
Ew zaneyê ku ji jîre bîra xwe

---- ---

Gotin ku bixwe bûya
Têde heya ew kirde dend a

Bi wê xwe dihişand a
Ku bi wê ji hizrand a

Ji vir û pê dinerend
Ku piştire lev dinend
Bi xwe re ji jev difersand

Bêjeya ku di xwe de fasiland
Ji wê hiner dinerend
Ku bi wê ji hînend

Gotinên berê ku henend
Wan bi fahm hilinend
Ew nemeye bo hinert
Ji nîfşên piştire bînerîn hert
hebû têde hin jîrîhêrt

Çawa bêjim ji vê nert
Ku hebû tiştêk ji wert
Di wê de bi werîhert
Ji wê nirxa herî merd

Şopa berê herîbend
Ji wê bûya ev hizre hert
Bi wê nirxa kevn a ji nart

Bi vir ve dem dihat
Ji wê hin hinert
Ku dihat lê binert

Wateya wê ji wir hat
Têde hebû ew hizre tişî wart
Ji wê bi fahm bû hîsek ji mert

Ji wê bi fêr ku heyî
Xwandina ji dil bûyî
Bi wê hizre ku meyî
Fasilîya ew berga nû ku ji dil heyî

Navê ku ji wê re heyî ya
Bi wê ku naskirî ya
Ji wê ku heskirî ya
Bi wê afirî ya

Ji nû ve dihê ziman bi demek
Têde bûna qedemek
Êdî ji wê hedemek
Wê ava bê ji demek

Ji wê zanîya ew zanî
Ji wê hanîya ew kanî
Bi wê bûya ew şanî

Hizre ku ji xwe çêbûya
Êdî ew biqadr bûya
Ku êdî dihasilêne
Ji wê ya ku hasil bûya

Bîrî bi wê nasir bûya
Êdî qadir jî bi dil bûya
Bi wê ji nav bûya
Bi wê ya ku ew qabûl bûya

Ji vê gotinê hin mey girt
Ji wê aslê bi hey girt
Bi wê re rojheya girt
Êdî di dil de jî wê hês girt

Ji wê dilek bi dilûbarî
Ku bi wê re hinekî jî evînderî
Ji wê xwe bi dilîn karî

Ji wê hilbirîneka germî li dil
Bi germîneke ji kelî ji bil
Dîtîneke ku bakil li hil

Çi narîna ji wê dil
Çavên wê yên ku hê şîl

Hilmeke germ ku ji wê girtî li wê bidil

Ji wê çend hêstirên ku herîkîn
Bi wan bûya ew axînek ji dil
Ew dilê ku hê bigir
Lê wê ya ew heya evîn û hil
Ji wê bûya ew jan û jinil
Ku bi wê dihê ziman ew girîna jidil

Ji wê dibêjim ev kula di dil
Çend biêşe ku dihilgir
Bi wê barekê ku jidil li dil

Çav digazîn in ji wê bigir
Ji wê heya gotineka ji dil
Ku bi wê tê ziman evîn û dil
Gelek car li wê bi bîra ew bilbil
Bi vê ya ji dil
Ku ew peyva bi raman dihilgir

Cizîrî bo gotin gir
Ji wî hebû gotinek bi dil
Ku ew jî ji wê pirr bihês û xweşdil

Bi bîr bû ew ya dil
Wê digot ev jî bi wê ku ji bil
Evdarê wê yê li ber wê jidil
Bi ser gotina xwe ve kir
Ev dil ji wê bi agir û dîmir

Roj hin bi hin bilind dibît
Ji wê germ bigişt
Ev jî ya ku wê digirt

Çi bêjim ji vê rastiya bidil
Ku heya ji wê re gotinaka ji vir
Têde tê ziman ev hîsa ji dengê bilbil

Bilbil dixwand ji wê dilê bidil

Kengî wê ji wê re bê ya li dil
Ew jî di ji wê dilê bilbil

Bilbilê ku digot ji dilî
Di avêt ser wê evîna li ber wî dilî
Ji wê diqêrî bi dilê ji ku difûrî
Bi wê diêşihê ev dilê ku ji ber tê girî
Bi wê digot ev çi eş û jan û dilgirî

Dil ji wê dilê bi dildanî
Jê re ya ev gotina bi dilê xortanî
Silevek ji sileva keldanî
Ev a ya ku dibêjim hiltanî

Xortim dibêjim bi kele vî dilê ji zortanî
Çavên minê ku wê dibînin
Ji wan tê xwerê ew hêstirên ji dilanî
Ev dilê ku difûrê ji hestanî
Ji bo wê hê diavêje bi wê hêze xwe ya ku ji wê hildanî

Çi evîna di dil de ku biqêrî
Ji wê heya nav û deng li cihanê
Bi wê tê ziman ew kula ku ji wê hê bi kulanî

Ji wê kulê bûya birîn li vê canê
Heya ji vê canê gotinak bi danganî
Ji bo wê evîna ku hê li jîyanê

--- ---

kûlmek ax ku di dest de
Heya ji wê û di nav de
Heya ji wê axînek di jan de

Roj ku dihilta ji wêr de
Ku heya hê ew gotina di jên de
Bi wê haza ku dihêz de
Bûnek ji bûna ji zan de

Hêvî ji wê ardê ku lê şîn bûya

Bi wê gotinê şa bûya
Ji wê avzê li zê bûya
Di wê bûna li jînê bûya
Bi wê tirha ku li nav bûya
Hebûna wê çêbûna ku jê bûya

Ji heya didomê bi haq a
Ji wê gotina li haq a
Ku kengî hata xwandin
Hingî wê bê dîtî ku me bihaq

Li rastîyê binerîn ew herke
Ji wê fahmîn bihaq a
Ku li dijî bû hingî li helke

Li cizîrê heya ew rastîya ku farq a
Tenê ew a ya ku ji wê haq a
Haq nebîyê mazin Nuh a
Ji wî ya ew der hertim li haq

Gotin ji wê êdî biherke
Ji wê ava li ber ku diherke
Heya rastîya wê ya ku ji haq a
Ew a pîroza ku ji wir derket

Haq nebîyê mazin lê bicih a
Gotina wî ya ku li jîyane ferz ket
Bi wê bûya rastî ji me re ku her ket

Cizîrî dibêjin belê kerem ke
Bi wê nîşana ku çî kar in ji xwe fereget bikên
Ji wê ya êdî ku gotina ku were gotin bêjim li min ket

Nisêbinê ji aslê xwe ve pirr rast got
Ji wê ew hewayaya ku li dil ket
Bi wê nîşanaya ku çend kevn dikevêt

Nisêbîn bi xaml û vîn a
Ji wê ne kême ew evîna ji dîlîna

Ji wê dibêjim ku ew bi mal û evîn a

Çi gotina li ber wê bêtêrî na
Hizreke ew ji wê ya qadim a
Nirxa ji dilê bievîn a

Nisêbîn bi navê xwe yê rengîn a
Ji wê ya ew gotina ji nav şêrîn a
Qadr û qiymetê wî bizêrîn a

Ji wê wir de avek biherîkîn a
Li dora wê bilbilên bixwênin in
ji wan tê hisîn ku ew ji wê dera zêrîn in

Bêhnek ji wê tê bi dil û evîn a
Şîlana ji wê bibêhnî dîlîna
Bi wê ilme ku tê xwênî na
Lê heya şîn û xweşîya ji dilî na

Ji wir bi nav û deng a
Ew dilbere bi dilbirîn a
Feqiyê Teyran gotibû ew bi çî dil û êşîna
Ku min ew dî hingî dilê min de çêbû
Êşînaka ku pirr bi nalîn a
Li her derê bi nav û dengî na

Cizîrî digot di hiş de bihilêna
Ji wê fahmka wê rastîya zêrîna
Bi wê tê ew bawerîya zêrîn a

Çi bi nav û deng a
Ji wê bahs û leng e
Herkesek ji wê bihiskirina ji meng e

Ew fahmaka ku li me ked da
Ji wê ilmê zanîna ji zan da
Bi wê aşqa dilê me fahm da

Ji wê ya ev dil ku bi kel e

Ji xwe ilme ku bifel e
Bi wê zanîna ku jê hel a

Xatirê wê ilmê latîf a
Bi wê xwandina hatîp e
Ji wê dilê mûhrîf a

Nîşanayaka zanîb a
Mafê herkesê jî zani ba
Ji wê re bi rêz û bawerî ba

Ji vê hizrê ev qadîm a
Ku jê hat xwandin wê bê hadîm a
Wasîfê vê hizrê jî dil bi dî me

Kêj ji me re helîm e
Ji wê zanînê bi fêrî ne
Kesekî ku ji nav nedîm e

Ji vê dilê dibêjim e
Ku hizre emê me qadîm e
Ku hebe hewce pê nîn e
Ew zanîya dîn ku ne ji bo me nedîm e

Zanîn lezîm e ku têde mirov û bawerî heya
Ji wan nîn a ti gûman û şikîye me
Bi wê re bûya ew hiş û bawerîye me

Çi bêjim ji wê rastîya qadîm me
Ji wê ilmê nedîm e
Bi wê aşqa wî xaliqê alem a

Ev dem û dewran a
Ji wê bahse bi zanîna
Kanî rastîya me xalkî na

Dem ji wê demê dest hat der
Hingî bûna desthilatdar
Kesî nabînin ewên ku zilmkar

Di vê demê de li haq û rastiye ger
Weke mirovê lêger
Ji vê zanîne ya wek nerîne gel

Dûrî dixwênim ji werder
Gotina haqîya gerder
Ji wê hanîna kelender

Gotina ji me re hizre gel
Ji wê mafê bi ilme der
Ku wê bê gelek ber der

Di vê demê de bûya jan û keder
Hatîya dayin ji wê re gelek berdêl
Hê jî wê bibe ew derbedêr
Haq ji gotinê bi maf der

Mafê mirovan bi gotin der
Ew ilmê ku hat û bû der
Ji wê nîrxê hatî der

Çi ji vê gotinê dibû der
Hebû di wê de maf û xaber
Bi hev re derxe ji dev li der

Rastî ev a li gor din ê pêxember
Yên ku dibêjin ne wilo der
Dibêjim ev a emrê ji kîtabe din ê me ku derdikeve der

.

09 hezîranê 2014'an/Cizira bota/Kurdistan

..